

Nåleskov på næringsfattig bund

De danske nåleskove findes overvejende på næringsfattig, sandet eller gruset bund. De er stort set alle plantede indenfor de sidste hundrede år, dels i forsøget på at stabilisere sand og sandjord, dels for at udnytte de daværende store hedeområder forstligt. Store nåleskovsområder findes i Vest- og Nordjylland, på Djursland, på Nordsjælland samt på Bornholm. Fungaen i disse skove kan opdeles i samfund under mager nåleskov i bred forstand, samfund på **nåledække under ene** samt samfund under **bjergfyrr på flyvesand**.

Gran og fyr

Den typiske danske nåleskovsplantage består af arter af gran (*Picea*) og fyr (*Pinus*). Der findes en lang række karakteristiske nedbrydere for denne habitat, fx arter af grynhat (*Cystoderma*)[▲], der vokser i mos, arter af huesvamp (*Mycena*)[▲], der vokser breddsæt på nåledækket, og arter af tragthat (*Clitocybe*)[▲], der vokser i ringe og rækker på nåledækket. Man træffer også en række ektomykorrhizadannere, fx grå slimslør (*Gomphidius glutinosus*) og rødbrun mælkehat (*Lactarius rufus*)[▲].

I ung, lysåben granplantage kan man finde et særligt samfund med arter af kanelsørhat (*Cortinarius* underslægt *Dermocybe*)[▲] samt stor ametysthat (*Laccaria proxima*). Ung fyrreskov er derimod ofte domineret af arter af slimrørhat (*Suillus*)[▲]. Mange fyrreplantager har iøvrigt et karakteristisk bunddække af lichenener, først og fremmest rensdyrlaver som fx spinkel rensdyrlav (*Cladonia ciliata*), gulhvid rensdyrlav (*C. arbuscula*) samt hede-rensdyrlav (*C. portentosa*)[▲]. Visse steder i det østlige Danmark (fx i Nordsjælland og på Bornholm) ligner plantagerne floristisk den oprindelige skandinaviske nåleskov[▲]. Dette ses også på fungaen, der her bl.a. omfatter den nordlige art afblegende skørhat (*Russula decolorans*) samt – på Bornholm – den sjældne fløjls-mælkehat (*Lactarius lignyotus*).

s. 276, 274

s. 274

fig. 289C

s. 286

s. 270

s. 198

kort 126C

Fig. 148 – nåleskov på mager bund. A: klitområde tilplantet med bjergfyr (*Pinus mugo*).

Boks 149 – karakter- og indikatorarter for nåleskov på næringsfattig grund

Gran og fyr

KARAKTERARTER:

grå slimslør (*Gomphidius glutinosus*)
sortbæger (*Pseudoplectania nigrella*) – om vinteren
rødbrun mælkehat (*Lactarius rufus*) – under gran
gulfillet rørhat (*Xeromphalina caulinialis*) – på fyrrenåle
brungul rørhat (*Suillus luteus*) – under fyr
prægtig skørhat (*Russula paludosa*) – under fyr
afblegende skørhat (*Russula decolorans*) – nordligt islæt
arter af grynhat (*Cystoderma*) – nordligt islæt
INDIKATORER FOR SÆRLIG VÆRDIFULDE LOKALITETER:
fløjls-mælkehat (*Lactarius lignyotus*) – nordligt islæt
Nordlig poresvamp (*Climacocystis borealis*)

Nåledække under ene

KARAKTERARTER:

arter af koralsvamp (*Ramaria*)
arter af stjernebold (*Geastrum*)
INDIKATORER FOR SÆRLIG VÆRDIFULDE LOKALITETER:
≥ 3 arter af koralsvamp (*Ramaria*)

Bjergfyr på flyvesand

KARAKTERARTER:

ægte ridderhat (*Tricholoma auratum*)
INDIKATORER FOR SÆRLIG VÆRDIFULDE LOKALITETER:
≥ 2 arter af „frynsepigsvampe“*
kantet ridderhat (*Tricholoma sejunctum*)
≥ 5 arter af ridderhatte (*Tricholoma*)

*Hermed menes arter af slægterne kødpigsvamp (*Sarcodon*), duftpigsvamp (*Bankera*), læderpigsvamp (*Phellodon*) og korkpigsvamp (*Hydnellum*).

s. 128

Der er også plantet en del lærk (*Larix*) rundt om i Danmark. Lærk danner ekotomycorrhiza, men har på vore breddegrader ikke særlig mange arter tilknyttet. På sandbund i Vestjylland finder man hyppigt arten hulstokket rørhat (*Boletinus cavipes*), der tilsyneladende er under spredning herhjemme. Den almindelige lærkerørhat (*S. grevillei*) er formodentlig lige almindelig på mager og god jord, mens den sjældne slimet rørhat (*S. laricinus*) kun findes under lærk på god bund.

Nåledække under ene

På nåle af almindelig ene (*Juniperus communis*) findes et veldefineret svampesamfund af nedbrydere. Blandt karakterarterne er adskillige arter af koralsvamp (*Ramaria*), bl.a. gran-koralsvamp (*R. eumorpha*), gulgrøn koralsvamp (*R. abietina*), peber-koralsvamp (*R. myceliosa*) samt den sjældne *R. suecica*. De sidste tre arter regnes normalt for kalkelskende, og deres tilstedeværelse på nåle af ene er påfaldende. Det samme gælder forskellige arter af stjernebold (*Geastrum*), fx stilket stjernebold (*G. pectinatum*), der ret ofte findes på dække af enenåle.

fig. 257E

s. 288

Bjergfyr på flyvesand

Ved tilplantning af klitter og indsander er den foretrukne art bjerg-fyr (*Pinus mugo*), der først danner lave, tætte bevoksninger. Her findes et ganske særligt flor af svampe, karakteriseret af ægte ridderhat (*Tricholoma auratum*), der halvt udfoldet bryder op af sandede skovveje. Særlig spændende biotoper med dette samfund er karakteriseret ved mange andre arter af ridderhat (*Tricholoma*), som fx grå ridderhat (*T. portentosum*), skællet ridderhat (*T. imbricatum*), kastanie-ridderhat (*T. albobrunneum*) og den sjældne kantet ridderhat (*T. sejunctum* var. *coniferanum*)₍₆₎. Også en række arter af pigsvampformede frynsesvampe, fx tragtformet læderpigsvamp (*Phellodon tomentosus*), pjusket duftpigsvamp (*Bankera fuligineoalba*) og bitter korkpigsvamp (*Hydnellum peckii*), er indikatorer for særlig god fyrreskov på flyvesand_(3,4,5).

s. 276

s. 258 & fig. 53